

МАКРОПРУДЕНЦІЙНІ ІНДИКАТОРИ СТАБІЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

Вовченко О.С.

*ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»,
м. Полтава*

Стабільна банківська система є запорукою зростання та ефективного функціонування національної економіки. В сучасних умовах фундаментальною основою результативного моніторингу та аналізу фінансово-кредитної сфери й окремих її елементів є якісно розроблений перелік індикаторів стабільності банківської системи. Від правильного формування набору показників для діагностики банківської діяльності залежатиме і комплекс заходів щодо попередження можливих криз, загроз, визначення їх наслідків та шляхів оздоровлення фінансової системи.

Визначення індикаторів стійкості банківської системи – це нова сфера економічного аналізу, що відображає внутрішні та зовнішні взаємозв'язки грошово-кредитного сектору. З одного боку, зазначені показники враховують методологію пруденційного нагляду, що здійснюється з метою контролю за окремими банківськими установами. З іншого, вони запозичені з теорії макроекономічного аналізу, що використовується для моніторингу функціонування народного господарства країни.

Метою макропруденційного аналізу є виявлення залежності між основними макроекономічними індикаторами та показниками діяльності комерційних банків. Тож його початковим етапом має бути аналіз і моніторинг напрямів розвитку комерційних банків, що включає визначення переліку показників їх фінансової стійкості [1].

Макропруденційні індикатори охоплюють дві категорії показників: агреговані мікропруденційні коефіцієнти та макроекономічні характеристики [2].

До мікропруденційних індикаторів банків відносять:

– нормативи капіталу (адекватності регулятивного капіталу, співвідношення регулятивного капіталу до загальної суми активів банку)

– стан ліквідності (нормативи миттєвої, поточної та короткострокової ліквідності; частка кредитів, наданих НБУ, у загальній сумі зобов'язань банку; частка залучених на

міжбанківському ринку коштів у поточних зобов'язаннях; частка залишків на коррахунках у поточних зобов'язаннях);

– якість кредитного портфелю (нормативи кредитного ризику; частка проблемних кредитів, наданих суб'єктам господарювання та фізичним особам, у загальній сумі наданих кредитів);

– валютні ризики (ліміти загальної, довгої та короткої відкритої валютної позиції банку);

– чутливість до ризиків (валютного, процентного, кредитного, ринкового, операційного);

– інші показники щомісячного моніторингу діяльності банків (відношення проблемних кредитів до капіталу, прибутку до акціонерного капіталу, прибутку до середніх активів та капіталу тощо).

До макроекономічних індикаторів відносять: показники економічного зростання (динаміка валового внутрішнього продукту), стан платіжного балансу, рівень інфляції, середню банківську процентну ставку, динаміку кредитування, розвитку фондового ринку та інші характеристики.

Розглядаючи фактори, що відображають зовнішнє середовище функціонування банківської системи, слід зазначити, що їх оцінка базується на побудові системи показників, які характеризують вплив банківської системи на економічне зростання в державі і, навпаки, вплив останніх на фінансову стабільність банківської системи України.

В цілому макропруденційні індикатори, які включають агреговані мікропруденційні показники стійкості окремих банків і макроекономічні змінні, забезпечують достатньо повну інформацію щодо тенденцій розвитку фінансово-кредитної системи країни.

Втім, пруденційний нагляд повинен охоплювати низку елементів, які складно кількісно виміряти. Це відповідність регуляторної практики світовим стандартам, класифікація кредитів, якість нагляду за фінансовими інститутами, законодавча база [3]. Варто додати, що аналіз якісних характеристик має відбуватися паралельно із аналізом кількісних показників.

Отже, однією з найважливіших умов розвитку національної економіки є стабільність банківської системи. Використання запропонованого набору макропруденційних індикаторів дасть змогу отримати надійну оцінку рівня фінансової стабільності, визначити ступінь конкурентоспроможності вітчизняних кредитних установ

порівняно з іншими державами, встановити взаємовплив банківської системи та економіки країни в цілому.

Список використаних джерел:

1. Організаційно-методичні підходи до запровадження в НБУ системи оцінки стійкості фінансової системи: Інформаційно-аналітичні матеріали / За редакцією д.е.н., проф. В.І. Міщенко, к.е.н., доц. О.І. Кіреєва і к.е.н. М.М. Шаповалової – Київ : Центр наукових досліджень НБУ, 2005. – 97с.
2. Белінська Я.В. Пруденційний нагляд у сучасній монетарній політиці / Я.В. Белінська // Стратегічні пріоритети. - 2009. – № 4. –С. 104-114.
3. Коваленко В.В. Науково-методологічні основи фінансової стабільності банківської системи та індикатори її оцінки / В.В. Коваленко // Банківська справа. – 2008. - № 6. – С. 1-11.